

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

НАВЧАЛЬНА І РОБОЧА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

«КОМПЛЕКСНИЙ ТРЕНІНГ

НА БУДІВЕЛЬНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ»

(для студентів 4 курсу денної форми навчання за напрямом підготовки

6.030504 „Економіка підприємства”)

Навчальна і робоча програма практики «Комплексний тренінг на будівельному підприємстві» (для студентів 4 курсу денної форми навчання за напрямом підготовки 6.030504 „Економіка підприємства”) / Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; уклад.: Н. В. Дріль. – Х.: ХНАМГ, 2012. – 14 с.

Укладач: Н. В. Дріль

Рецензент: д.т.н., проф. В. І. Торкатюк

Рекомендовано кафедрою Економіки будівництва, протокол № 8 від “21” березня 2012 року.

Н. В. Дріль, ХНАМГ, 2012

ЗМІСТ

Стор.

ВСТУП.....	4
1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ.....	5
2. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА КЕРІВНИЦТВО ПРАКТИКОЮ.....	6
3. РОЗПОДІЛ ЧАСУ ПРАКТИКИ.....	9
4. ПРОГРАМА ПРАКТИКИ.....	10
5. ВИМОГИ ДО НАПИСАННЯ ЗВІТУ ТА ЙОГО ЗАХИСТУ.....	13

ВСТУП

Практична підготовка, відповідно до "Державного стандарту освіти" в Україні, є обов'язковим елементом освітньо-професійної підготовки студентів навчальних закладів усіх рівнів акредитації.

«Комплексний тренінг на будівельному підприємстві» є однією з провідних частин наскрізної практичної підготовки студентів вищого навчального закладу. Програму комплексного тренінгу розроблено з урахуванням наказу Міністерства освіти України № 93 від 08.04.93 «Про затвердження Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України» та згідно навчального плану підготовки бакалаврів напряму підготовки 6.030504 «Економіка підприємства» галузі знань 0305 «Економіка та підприємництво», Харків, 2007 (денна форма навчання), спеціалізація – Економіка будівельного підприємства .

Практика «Комплексний тренінг на будівельному підприємстві» є складовою частиною навчального процесу і має мету закріплення і поглиблення знань, отриманих студентами в процесі теоретичного навчання, придбання необхідних умінь, навичок і досвіду практичної роботи з досліджуваної спеціальності 6.030504 «Економіка підприємства», спеціалізація – Економіка будівельного підприємства .

Комплексний тренінг спрямован на отримання студентами професійних навичок зі спеціальності, набуття досвіду прийняття самостійних рішень в реальних умовах господарювання на базі діючих будівельних підприємств та при вирішенні реальних виробничих ситуацій.

Відповідальним за проведення «Комплексного тренінгу на будівельному підприємстві» є кафедра економіки будівництва, що є однією з випускових за спеціальністю 6.030504 «Економіка підприємства».

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Метою практики «Комплексний тренінг на будівельному підприємстві» є формування у студентів на базі знань, отриманих у вищому навчальному закладі, професійних умінь і навичок щодо прийняття самостійних рішень під час професійної діяльності в реальних ринкових умовах; поглиблення та закріплення теоретичних знань та отримання власного практичного досвіду з професійної діяльності.

Основними цілями і завданнями практики є ознайомлення студентів з діяльністю сучасного будівельного підприємства, закріплення загально-професійних навичок, використання засвоєних раніше знань із дисциплін.

Завданнями практики є:

- поглибити і закріпити теоретичні знання з дисциплін професійного циклу;
- сформуванню у студента цілісної картини майбутньої професійної діяльності;
- ознайомлення з основами організації і управління підприємством та вивчення основних технологічних процесів;
- формування у студентів практичних навичок обробки інформації, здійснення фінансово-економічних розрахунків, комплексного аналізу діяльності підприємств галузі;
- набуття навиків ефективної поведінки та прийняття оптимальних рішень в реальних умовах господарювання.

Під час практики студент повинен продемонструвати систему умінь й навичок, щодо вирішення типових завдань відповідно до посад, що може обійняти випускник вищого навчального закладу (бакалавр з економіки). Основними видами його діяльності є планово-економічна, фінансова, маркетингово-комерційна, управлінська діяльність, які обумовлюють зміст комплексного тренінгу та вимоги до звіту за результатами його проходження.

2. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА КЕРІВНИЦТВО ПРАКТИКОЮ

Базами практики «Комплексний тренінг на будівельному підприємстві» можуть бути будівельні підприємства, а також інші підприємства, організації та установи які в письмовій формі підтвердили свою згоду надати студенту (студентам) академії відповідне робоче місце (робочі місця) для проходження практики і забезпечити керівництво практикою від підприємства.

При виборі баз проведення практики пріоритет надається будівельним підприємствам, з якими Академія має договори на проведення практики.

Підприємства – бази практики повинні відповідати наступним основним вимогам:

- об'єктами практики можуть бути підприємства різних форм власності, організаційно-правового статусу, які є юридичними особами і функціонують на ринку не менше двох років та здійснюють свою господарську діяльність в будівельній галузі;

- підприємства мають відповідати сучасним вимогам, тобто мають застосовувати передові форми та методи управління й організації планово-економічної роботи, комерційної і маркетингової діяльності, бухгалтерського обліку, впроваджувати прогресивні технології виробництва, організації праці та управління. Крім того, штат має бути укомплектований висококваліфікованими фахівцями здатними створити відповідні умови студентам у здобутті професійних навичок;

- надавати можливість отримання студентами навичок професійного спілкування та роботи за фахом.

При наявності у вищих навчальних закладах державних, регіональних замовлень на підготовку спеціалістів перелік баз практики надають цим закладам органи, які формували замовлення на спеціалістів. При підготовці спеціалістів вищими навчальними закладами за цільовими договорами з підприємствами, організаціями, установами бази практики передбачаються у цих договорах.

У випадку, коли підготовка спеціалістів вищими навчальними закладами здійснюється за замовленням фізичних осіб, бази практики забезпечують ці особи, або вищі навчальні заклади, що визначається умовами договору (контракту) на підготовку спеціалістів.

Для студентів-іноземців бази практики передбачаються у відповідному контракті чи договорі щодо підготовки спеціалістів і можуть бути розташовані як на території країн-замовників на спеціалістів, так і в межах України.

Студенти можуть самостійно з дозволу кафедри підбирати для себе місце проходження практики і пропонувати його для використання.

З базами практики (підприємствами, організаціями, установами будь-яких форм власності) вищі навчальні заклади завчасно укладають договори на її проведення.

Розподіл студентів за об'єктами практики і призначення керівників здійснюється кафедрою економіки будівництва, погоджується з деканом та навчальним відділом і оформлюється наказом ректора. Після підписання наказу зміни з організаційних питань виробничого тренінгу студентів не допускаються.

Обов'язки керівника від академії.

До керівництва практикою студентів залучаються досвідчені викладачі кафедри, які брали безпосередню участь в навчальному процесі, по якому проводиться практика.

Керівник практики від академії (викладач кафедри) зобов'язаний:

- перед початком практики контролювати підготовленість баз практики: наявність забезпечення договорів з будівельними підприємствами на проходження практики, узгодити з підприємствами-базами практики Програму практики;
- забезпечити проведення всіх організаційних заходів перед від'їздом студентів на практику: інструктаж про порядок проходження практики та з охорони праці, надання студентам-практикантам необхідних документів: направлення, програми, щоденник, календарний план, індивідуальне завдання та методичні рекомендації.
- повідомити студентів про систему звітності з практики, прийняту на кафедрі, а саме: подання письмового звіту, вимоги до його оформлення та захисту;
- у тісному контакті з керівником практики від бази практики забезпечити високу якість її проходження згідно з програмою;
- контролювати забезпечення нормальних умов праці і побуту студентів та проведення з ними обов'язкових інструктажів з охорони праці;
- контролювати виконання студентами-практикантами правил внутрішнього трудового розпорядку на базі практики;
- проводити в процесі проходження практики консультативну роботу зі студентами та поетапний контроль ходу виконання Програми практики;
- систематично інформувати кафедру (при необхідності деканат) про хід виконання Програми практики;
- інформувати деканат про всі випадки нез'явлення студентів на бази практики;
- інформувати про випадки відсутності студентів без поважних причин на базі практики;
- організувати захист звіту з практики у встановлені терміни;
 - у складі комісії приймати заліки з практики;
- інформувати відповідні підрозділи (кафедру, деканат, учбову частину) про результати проходження практики і захист звітів;
- подати завідувачу кафедрою письмовий звіт про проведення практики із зауваженнями і пропозиціями щодо поліпшення практики студентів.

Обов'язки керівника від підприємства.

Бази практик в особі їх перших керівників разом з вищими навчальними закладами несуть відповідальність за організацію, якість і результати практики студентів.

Керівництво студентами-практикантами на робочих місцях здійснюється керівниками підприємств, провідними фахівцями та іншими кваліфікованими спеціалістами з повною вищою освітою.

Керівник практики від підприємства зобов'язаний:

- до початку практики ознайомитися з Програмою практики;
- ознайомити студентів з діяльністю підприємства, організацією економічної роботи на підприємстві;
- забезпечити студентам доступ до необхідної документації (бухгалтерської, статистичної, виробничої звітності) для виконання завдань практики, здійснювати контроль за ходом виконання Програми практики;
- надавати консультації щодо використання документації для виконання Програми практики;
- формувати практичні вміння і навички професійної діяльності;
- контролювати ведення студентами щоденників практики і підготовку звіту з практики;
- перевірити звіт з практики та надати відгук на студента та його роботу під час практики.

У випадку порушення студентами-практикантами трудової дисципліни, правил внутрішнього розпорядку, техніки безпеки та інших норм на них, за наказом керівника підприємства може бути накладено стягнення, про що повідомляється декану факультету та на випускову кафедру.

Обов'язки студента-практиканта.

Студент-практикант зобов'язаний:

- до початку практики одержати від керівника практики від учбового закладу консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;
- своєчасно приступити до проходження практики (з'явитися на базу практики), про що повідомити керівника практики від кафедри;
- вивчити і суворо дотримуватися правил пожежної безпеки, охорони праці, пройти відповідний інструктаж;
- дотримуватися діючих на підприємстві правил внутрішнього трудового розпорядку та нести відповідальність за виконану роботу;
- повністю і відповідно до встановленого графіку виконувати завдання, передбачені Програмою практики;
- систематично вести щоденник практики та поетапно формувати звіт про її проходження;
- представити на кафедру до захисту письмовий звіт про виконання завдань практики згідно Програми практики і заповнений щоденник практики та своєчасно скласти залік.

3. РОЗПОДІЛ ЧАСУ ПРАКТИКИ

Практика з «Комплексного тренінгу на будівельному підприємстві» проводиться по завершенню теоретичного навчання на 4 курсі до здачі Державного іспиту з фаху. Загальна тривалість практики - 3 тижні з шестиденним графіком роботи, по 6 годин щодня.

Обсяг самостійної роботи студентів під час проходження практики «Комплексний тренінг на будівельному підприємстві» згідно навчального плану підготовки бакалаврів професійного напрямку 6.030504 «Економіка підприємства» складає 3 кредита/108 годин. Розподіл самостійної роботи студентів в ході виконання завдань практики наведено в таблиці 1.

Таблиця 1. Розподіл годин практики в залежності від завдань практики

Завдання практики	Обсяг самостійної роботи в годинах
1. Загальне ознайомлення з підприємством	14
2. Аналіз майнових активів підприємства	12
3. Аналіз капіталу підприємства	10
4. Аналіз трудових ресурсів підприємства	10
5. Аналіз доходів, витрат та фінансових результатів діяльності підприємства	12
6. Аналіз фінансового стану підприємства	10
7. Розробка пропозицій щодо удосконалення діяльності підприємства	8
8. Індивідуальне завдання на практику	14
9. Підготовка звіту з практики	18
Всього	108

4. ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

Під час проходження практики «Комплексний тренінг на будівельному підприємстві» студенти вивчають діяльність підприємств галузі безпосередньо на базах практики та самостійно виконують обсяг завдань, передбачених Програмою практики. Під час проходження практики необхідно підготувати звіт про виконання завдань практики.

Зміст завдань практики:

1. Характеристика підприємства

Загальна характеристика підприємства: історична довідка, склад учасників підприємства, основні напрями та завдання діяльності (згідно Статуту), особливості діяльності підприємства. Характеристика продукції (товарів, робіт або послуг) підприємства. Структура підприємства: організаційна, виробнича. Місце підприємства в галузі. Основні споживачі, постачальники, конкуренти підприємства. Зовнішні та внутрішні фактори, що впливають на діяльність підприємства. Основні техніко-економічні показники діяльності підприємства. Динаміка обсягу та структури доходів підприємства. Особливості цінової політики підприємства.

2. Аналіз майнових активів підприємства

Аналіз динаміки, складу та структури активів підприємства на основі фінансової звітності. Оцінка стану, руху та ефективності використання необоротних активів підприємства. Характеристика методів нарахування амортизації, які використовуються на підприємстві. Характеристика складу нематеріальних активів підприємства. Склад та оцінка довгострокових фінансових інвестицій підприємства. Аналіз показників оборотності та ефективності використання оборотних активів підприємства. Оцінка виробничого, операційного та фінансового циклів підприємства. Характеристика методів оцінювання та обліку запасів підприємства. Визначення швидкості обороту товарно-матеріальних запасів.

3. Аналіз капіталу підприємства

Особливості формування капіталу підприємства. Порядок формування власного та позикового капіталу підприємства. Характеристика форм та інструментів банківського та небанківського кредитування підприємства. Аналіз динаміки, складу та структури капіталу підприємства на основі фінансової звітності. Характеристика причин виявлених динамічних тенденцій та структурних змін у капіталі підприємства. Оцінка вартості окремих елементів капіталу підприємства. Оцінка ефекту фінансового важеля та визначення середньозваженої вартості капіталу підприємства. Розрахунок показників ефективності використання позикового капіталу підприємства. Розробка пропозицій щодо вдосконалення процесу формування капіталу підприємства, обґрунтування резервів його зростання.

4. Аналіз трудових ресурсів підприємства

Організація роботи з персоналом підприємства, кількісний та якісний склад кадрової служби. Оцінка факторів, що впливають на формування

трудових ресурсів підприємства. Аналіз нормативних документів, що регламентують кадрову роботу (положення про кадрову службу та посадові інструкції працівників кадрової служби). Аналіз штатного розкладу працівників підприємства та структури персоналу (за категоріями, за рівнем освіти, за статтю, за віком). Оцінка кадрової політики, яка проводиться на підприємстві, підвищення кваліфікації працівників, атестація працівників, реалізація заходів щодо зміцнення згуртованості трудового колективу та формування соціально-психологічного клімату, складання планів розвитку ділової кар'єри. Аналіз руху персоналу (прийняття, переведення, звільнення) та виявлення основних факторів, які впливають на плинність кадрів. Характеристика систем оплати праці. Аналіз системи матеріального стимулювання праці персоналу, оцінка її ефективності. Аналіз фонду оплати праці підприємства, планування фонду оплати праці. Шляхи раціоналізації витрат у складі фонду оплати праці підприємства.

5. Аналіз доходів, витрат та фінансових результатів діяльності підприємства.

Система аналізу фінансових результатів господарської діяльності, що застосовується на підприємстві, характеристика ефективності її функціонування. Аналіз ступеня використання комп'ютерної техніки, спеціалізованого програмного забезпечення. Характеристика механізму формування чистого прибутку підприємства у взаємозв'язку з основними видами його діяльності, аналіз джерел його утворення. Аналіз фінансового результату від звичайної діяльності, обсягів чистого прибутку підприємства. Розрахунок показників рентабельності підприємства та оцінка факторів, що її визначають. Аналіз напрямків використання чистого прибутку підприємства.

6. Аналіз фінансового стану підприємства

Розрахунок показників ліквідності та платоспроможності підприємства. Оцінка фінансової стійкості підприємства, визначення типу його фінансової стійкості. Оцінка систем і методів фінансового контролю на підприємстві. Аналіз взаєморозрахунків з кредиторами, наявність заборгованості по розрахунках. Дослідження факторів, що визначають фінансову стійкість підприємства, шляхів її зростання. Комплексне оцінювання фінансово-майнового стану підприємства з врахуванням проведених результатів оцінки рентабельності діяльності підприємства, ділової активності, ліквідності і платоспроможності, фінансової стійкості. Інтегральна оцінка фінансово-майнового стану підприємства, формування висновків.

7. Розробка пропозицій щодо удосконалення діяльності підприємства

Залежно від спеціалізації навчання, наукових інтересів та особистих бажань студент повинен розробити конкретні та обґрунтовані пропозиції щодо удосконалення окремого напрямку (напрямів) роботи підприємства або впровадження певного нововведення (інновації).

Пропозиції можуть бути спрямовані як на удосконалення існуючих функціональних напрямів діяльності підприємства (планово-економічна, управління персоналом, маркетингова, фінансово-облікова діяльність тощо), так і передбачати принципові нововведення (впровадження нових продуктів, диверсифікація, переспеціалізація діяльності, здійснення реального чи фінансового інвестування, вихід на зовнішні ринки тощо).

Розробка пропозицій повинна ґрунтуватися на виявлених недоліках організації роботи підприємства, наявних резервах її удосконалення, вивченні вітчизняного та закордонного досвіду кращих підприємств аналогічного та споріднених профілів діяльності.

У звіті пропозиції необхідно відобразити за такою структурою:

- загальна характеристика суті пропозиції (нововведення, що пропонується здійснити);
- обґрунтування доцільності застосування пропозиції (нововведення) та очікувані результати від її реалізації, в тому числі розрахунок економічного ефекту (за можливості);
- стан готовності підприємства до введення пропозиції (нововведення);
- план організаційно-економічних заходів, необхідних для впровадження даної пропозиції.

8. Індивідуальне завдання

Тема індивідуального завдання визначається керівником практики від інституту з урахуванням специфіки діяльності організації – бази практики та можливості отримання інформації, і є пріоритетними для виконання. При роботі над індивідуальним завданням студент може використовувати літературні джерела, що доповнюють відомості, отримані при роботі в організації, де проходить практика. Виконане індивідуальне завдання викладається в звіті детальніше, ніж інші розділи з доданням необхідних графічних і статистичних матеріалів.

9. Підготовка звіту з практики.

Після закінчення терміну тренінгу студенти звітують на кафедрі економіки будівництва про виконання програми. Загальна форма такої звітності - подання письмового звіту з позитивною відміткою керівника від підприємства. Крім того, подається щоденник практиканта, з відгуком керівника від підприємства-базы практики про виконання студентом програми практики.

Письмовий звіт з практики разом зі щоденником подається у встановлений термін керівникові практики від вищого навчального закладу для перевірки, рецензування і допуску до захисту. Письмова рецензія керівника практики від кафедри заноситься до щоденника практиканта.

5. ВИМОГИ ДО НАПИСАННЯ ЗВІТУ ТА ЙОГО ЗАХИСТУ

Звіт з практики є основним документом, що характеризує роботу студента під час проходження практики. Звіт з практики «Комплексний тренінг на будівельному підприємстві» повинний містити виконання всіх завдань, що передбачені Програмою практики. Титульний лист звіту має бути підписаний керівником практики від підприємства та скріплений печаткою підприємства. До звіту додається заповнений щоденник практики з відгуком керівника практики від підприємства.

Оформлення звіту (пояснювальної записки) виконується студентом відповідно до методичних вказівок щодо написання дипломних робіт, розроблених кафедрою ЕБ. Орієнтовний обсяг звіту 40-50 сторінок. Звіт має виконуватися на базі статистичного матеріалу (планових та фактичних даних підприємства) за останні 3 роки.

Захист звіту з практики відбувається на кафедрі у встановлений термін. Оцінювання звіту здійснюється відповідно до кредитно-модульної оцінки знань студентів. Підсумкова оцінка за практику складається з оцінок поточного та підсумкового контролю в пропорції 60:40. Оцінка поточного контролю (60%) розподіляється між завданнями, виконання яких передбачено Програмою практики, рівномірно. Підсумковий контроль у вигляді захисту звіту (40%) передбачає оцінювання якості написання звіту з практики та оцінку його захисту.

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Програма навчальної дисципліни та
робоча програма навчальної дисципліни
«Комплексний тренінг на будівельному підприємстві»
(для студентів 4 курсу денної форми навчання за напрямом підготовки
6.030504 „Економіка підприємства”)

Укладач: **ДРІЛЬ** Наталія Валеріївна

В авторській редакції

Комп'ютерна верстка: *І. О. Храпко*

План 2011, поз. 302 Р

Підп. до друку 24.04.2012 р.	Формат 60x84/16
Друк на ризографі	Ум. друк. арк. 1,2
Тираж 10 пр.	Зам. № 8140

Видавець і виготовлювач:
Харківська національна академія міського господарства,
вул. Революції, 12, Харків, 61002
Електронна адреса: rectorat@ksame.kharkov.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
ДК №4064 від 12.05.2011 р.